

PERSONER

Pris 25 öre

Det rika Nova Vallis

Det rika Nova Vallis

Bilder från Nydala Kloster under 1300-talet

av Rudolf Thunander

Första akten

Landbönder kommer med avrad. Skrivarstugan och klostergården
en sensommardag år 1360.

Andra akten

En månad senare. Abboten håller kapitel i kapitalsalen.

Tredje akten

Klostergården en afton år 1379. Jarlen Sunasson besöker klostret.

Sånger: Integer vitae
In dulci júbilo. Ps. 606
Jubilate.

Dräkter från Nordiska Museets och
Skansens klädkammare.

PERSONER:

Berättaren	A. Adolfson
<i>Munkar:</i>	
Sven, abbot	Axel Lindberg
Hagbard, urkundsvårdare	Paul Feurst
Torald, skaffare	Nils Lindberg
Ingar	Hugo Eriksson
Johannes	Ture Wikström
Lindorm (Eskildsson)	Börje Möllefors
<i>Landbönder:</i>	
Per i Svenstorp	Verner Svensson
Bo i Fiskaby	Lennart Bodefält
Nils i Bosaryd	Gösta Andersson
Katerina i Rolstorp	Margit Pålsson
Häradsfogden Ingemar Yring	Verner Käll
Två knektar	{ Åke Karlsson Evald Jobansson
Jarlen Eringisl Sunasson på Hultaby	Lennart Lindberg
Lekbröder. Nydala-Vrigstad manskör	

Bebällningen tillfaller Nydala Klosters restaureringsfond.

Krönikespelet Nova Vallis

"Rikedomens problem" tema för Nydalalaspel

Intervju om krönikespelet med
författaren

I samband med att Bondkyrkan inviges den 10 aug. skall ett helt nytt krönikespel uppföras i den gamla klosterträdgården vid Nydala kloster. Spelet är författat av disponent Rudolf Thunander i Vrigstad och heter "Det rika Nova Vallis". "Nova Vallis" var munkarnas latinska namn på Nydala. Aktörerna är 14 stycken och därtill kommer en dubbel manskvartett som dock inte skall synas. Spelet är uppdelat i tre akter, de två första tilldrar sig år 1360 och den tredje år 1379.

— Kort sagt, så är det teater, som framställer rikedomens problem, säger författaren, disponent Thunander, vid ett samtal med Värnamo Nyheter.

Kärnan i den yttre handlingen i spelet rör sig kring herr Lindorm Eskildsson, som skänkte några gårdar i Rydaholm och Fryele till klostret, efter arvskifte med sina släktingar. Sedan gick han själv i kloster som novis för att senare bli munk. Men en dag lät hans frände, jarlen Sunasson på Hultaby, fängsla Lindorm och avtvang honom hans egendom. Några år senare blev jarlen befalld att giva Lindorm lös.

Andemeningen är dock att påvisa hur klosterlivet i Nydala, liksom på andra ställen, förfläckades och hur munkarna till sist bara sysslade med gåvbrev, gods, gårdar och andra ting, som var allt annat än andliga. Det är broder Ingvar som utgör saltan genom sin kritik av klosterlivets inriktning.

Detta nya ruinspel är inte

någon romantiserad framställning av livet inom klostermurarna, utan det hela bygger i stor utsträckning på historiska fakta.

Dräkterna har lånats från Skansens klädkammare och allt arbete med repetering har utförts på fritid, fortsätter disponenten. Aktörerna är bara vanligt folk; en del har dock litet vana från det förra spelet, som uppfördes 1950.

— Det var i vintras som idén kom upp att nydalaborna i år skulle försöka uppföra ännu ett spel, och det var komminister Adolffson som kontaktade mig, omtalar disponenten. Ursprungligen hade man nog velat ha ett spel redan år 1951 men man orkade liksom inte med det. Orsaken till att ett nytt författats är det tidigare spelets olämplighet för återuppförande.

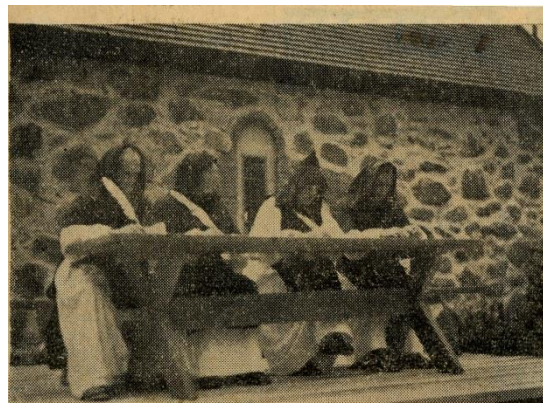
Spelet skall uppföras två gånger, på söndag samt på lördag, då premiäruppförandet äger rum. Omkring 5.000 personer skall nog rymmas i den stora friluftsteater som klosterträdgården är. Behållningen tillfaller Nydala klostrets restaureringsfond.

Värnamo Nyheter kommer att anordna sällskapsresor med buss till spelen.

Följande Nydala-bor är aktörer i spelen: Chaufför Paul Feurst, reparatör Nils Lindberg, arrendator Hugo Eriksson, fiskare Ture Vikström, påsldjursuppfödare Börje Möllfors, handlare Verner Svensson, lantbrukare Lennart Bodefält, snickare Gösta Andersson, lärarinna Margit Pålsson, kyrkvärden Verner Käll,

byggnadssnickare Åke Karlsson, chaufför Evald Johansson, lantbrukare Lennart Lindberg och minckfarmare Axel Lindberg.

Germund.

Munkarna Hagbard, Ingar, Johannes och Lindorm arbetar i skrivstugan.

Amatörer uppför ruinspel från medeltiden i Nydala

De 800-åriga klostermurarna i Nydala skall säkerligen på lördag inrymma åtskilliga tusental av Smålands befolkning, ty vem vill väl inte se när nydalaborna dramatiskt men högst egenhändigt framför ruinspelet "Det rika Nova Vallis". Krönikespelet har författats av disponent Rudolf Thunander, Vrigstad, och uppföres av amatörer i socknen.

Ruinspelet 1950 gjorde succé och amlade en publik på närmare 5.000 personer första kvällen det uppfördes. Det var händelserna från klostrets bildande på 1100-talet som då rekonstruerades och det var överstejtnant Fogelberg, som var författaren. Nu har Rudolf Thunander i Vrigstad på grundval av verkliga historiska fakta hämtade från absolut tillförlitliga källor författat ett ruinspel som omspannar tiden

1360—1379. Thunander har lyckats, det måste man erkänna, och när spelet uppfördes vid generalrepetitionen, till vilken tidningens medarbetare var inbjuden, kunde man inte annat än förundra sig över att dagens allmog i Nydala kan prestera något så förträffligt som vad här sker.

Det hela är vackert, det är märkligt, och ingen som reser till Nydala på lördag behöver bli besviken. I programmet medverkar Nydala-Vrigstad manskör under ledning av fru Madesson. Dämpat ljuder tonerna inifrån den gamla bondkyrkan, blandade med klockornas malmklang och allt medverkar till att man förflyttas långt bort i katolska tiden. Dräkterna har lånats från Nordiska museet och från Skansens klädkammare. Bäste skådespelare är väl Sven Abbot (Axel Lindberg) men Munk Ingar (Hugo Eriksson) kan väl nämnas på samma gång. Personer i övrigt är: Berättaren: A. Adolffson, Munkar: Hagbard—Paul Feurst, Torald—Nils Lindberg, Ingar—Hugo Eriksson, Johannes—Ture Vikström, Lindorm—Börje Möllfors, Landbönder: Per i Svenstorp—Verner Svensson, Bo i Fiskaby—Lennart Bodefält, Nils i Bosaryd—Gösta Andersson, Katerina i Rolstorp—Margit Pålsson, Häradsfogden Ingemar Yring—Verner Käll, två knektar: Åke Karlsson och Evald Johansson. Jarlen på Hultaby—Lennart Lindberg.

Behållningen av spelet tillfaller Nydala Klostrets restaureringsfond.

Siväl. F. H. H. H.

Nydala-amatörer framför ruinspel från 1300-talet

SÄVSJÖ (Smb. T.)

De 800-åriga klostermurarna i Nydala kommer säkerligen att på lördag inrymma åtskilliga tusental av Smålands befolkning, ty vem vill väl inte se när nydalaborna framför ruinspelet "Det rika Nova Vallis"?

Krönikespelet har författats av disponent Rudolf Thunander, Vrigstad, och uppföres av amatörer i socknen.

Ruinspelen 1950 gjorde succé och samlade en publik på närmare 5.000 personer första kvällen det uppfördes. Det var händelserna från klostrets bildande på 1.100-talet som då rekonstruerades och det var överstelöjtnant Fogelberg, som var författaren. Nu har Rudolf Thunander i Vrigstad på grundval av historiska fakta författat ett krönikespel som omspannar tiden 1360—1379. Thunander har lyckats väl och när spelet uppfördes vid generalrepetitionen, till vilken tidningens medarbetare var inbjuden, kunde man inte annat än förundra sig öve rätt dagens allmoge i Nydala kan prestera något så förnämligt som vad här sker. I första akten får man se och höra hur det gick till när landbönderna (arrendatorerna) kom med sin "avrad" (arrende). Man får en

verklighetstrogen bild av skrivarestugan och klostergården en sensommardag år 1360. Sedan klockorna tystnat och de sista ljuden från mässan förtonat kommer landbönderna med sin avrad i form av smör, säd m. m.

Landbonden Bo i Fiskaby (Lennart Bodefält) kommer med ett oxlass med humle. När han anmäler sin ankomst och gör förfrågan om var han skall lasta av kan han inte låta bli att göra den lilla anmärkningen till abboten så lydande "I brygger rätt mycket på det här stället". Abbotens svar kommer blixtnabbt: "Det är för de sjuka till läkedom".

I akten får man vidare se änkkan Katerina i Rolstorp komma in i skrivarestugan och inför abboten ber om uppskov med att lämna avraden. Hennes man har pesten tagit och de vilda djuren har slagit hennes ko. Abboten (Axel Lindberg) är först ooveklilig. Förbindelserna till klostret skall infrias. Får en uppskov så kommer flera med samma begäran. Inte ens när den unga änkan faller på knä och bönfäller, hjälper det. Men här ingriper munken Ingar (Hugo Eriksson). Munken Ingar kan genomgående i spelet betecknas som klostrets samvete. Han protesterar mot abbotens hårda uppträdande och bönfäller abboten om att Katerina skall få uppskov, vilket hon också får till slut men hon skall här för betala viss avgift i penningar, vilket på det högsta upprör munken Ingar som vid olika tillfällen

dramatiska delen av denna akt. Munken Lindorm skulle invigas till munk. I och med invigningen hade han att underteckna en handling vari han som gåva till Nydala kloster skänkte sina 2 gårdar samt allt vad han ägde i penningar. Lindorm skulle just skriva sitt namn när jarlen Sunassons på Hultaby knektar kommer inrusande varvid en av dem rycker till sig gåvobrevet och river det i fyra bitar i det att han vänd mot abboten utbrister: "Här gick det ett par feta bitar din nåsa förbi". Övergreppet i klostrets kapitelsal väcker en väldig indignation bland munkarna och

abboten meddelar att det är den största skändlighet som förekommit i klostrets historia. Han meddelar knektarna att han kommer att sända konung Magnus bud. Knektarna hänler emellertid och menar att abboten som är så smord i munlädret kan väl klaga hos kungen. De för emellertid med sig munken Lindorm, som är en frände till jarlen på Hultaby och det blev inget gåvobrev på Lindorms gårdar denna gång.

I tredje akten har 19 år förflutit. Munken Ingar har blivit en gammal man. Han sitter för sig själv och mediterar — många gåvor strömmar in till klostret på själars frälsning — klostret blir rikare och rikare — men Ingars krafter är snart slut.

Så inträffar något oväntat. Jarlen Eringisl Sunasson på Hultaby anmäler sin ankomst. Skall den hårde abboten taga emot? Men även han såväl som jarlen har blivit gamla män och sinnena har lugnat ner sig. Jarlen får komma in. Men vad har han för ärende? Efter 19 år kommer han för att sona sitt brott. Han ber om tillgift och skänker Vallsjö gård till klostret för att få mässor lästa över sin själ. Abboten tar gärna emot och lovar att tre gånger i veckan från nu och till domedag skall mässor läsas över jarlen som ytterligare lovar att i sin livstid skydda klostret.

Så slutar det hela med att munken Ingar står om klostrets underrättelser som han har varit i

Landbönder: Per i Svenstorp — Verner Svensson, Bo i Fiskaby — Lennart Bodefält, Nils i Bosaryd — Gösta Andersson, Katerina i Rolstorp — Margit Pålsson, Häradsfogden Ingemar Yring — Verner Käll, två knektar Ake Karlsson och Evald Johansson. Jarlen på Hultaby — Lennart Lindberg.

Behållningen av spelet tillfaller Nydala klostrets restaureringsfond.

Sam

Stor publik vid Nydalas ruinspel

SÄVSJÖ (Smb. T.)

Ruinspelen i Nydala samlade som väntat stora skaror av intresserade från när och fjärran, och när klockorna började tona hade man räknat mellan 2—3.000 personer.

Den vackra kvällen, den underbara miljön med klosterkyrkan för kvällen fasadbelyst, bondkyrkan och klostermurarna gav föreställningen en effektiv inramning. Så var även fallet med Vrigstad—Nydala manskör vars röster hördes som i fjärran där de placerat sig i bondkyrkans inre. De

medverkande i ruinspelet skötte sina roller charmant och ingen svävade på målet vid uppförande av sina många gånger svåra roller och även författaren och regissören Rudolf Thunander, har gjort en förnämlig prestation.

Berättare var komminister Adolfson och hans historiska utformning förde åhörarna tillbaka de 600 år i tiden. För spelets utformning har vi redogjort. Spelet framfördes även på söndagskvällen inför en mindre publik.

Smålands
Byggnads Tid.
11/8 1952